

เส้นทางเดินของนาม: จากสยามเป็นไทย-นามนั้นสำคัญมากจะนี้หรือ ?

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

(หมายเหตุ: ตีพิมพ์ครั้งแรกใน “มติชนสุดสัปดาห์”

ฉบับที่ 1401, 1402 วันที่ 22 และ 29 มิถุนายน 2550 แก้ไขเพิ่มเติม 8 กรกฎาคม 2550)

1.

เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2482/1939 (หรือ 68 ปีมาแล้ว) รัฐบาลของนายพลตรีหลวงพิบูลสงคราม (ต่อมาสถาปนาเป็นจอมพล ป. ซึ่งเป็นปีกขวาของ “คณะราษฎร” และเป็นผู้พัฒนาให้เกิด “ระบอบอำมาตยาธิปไตย/อำนาจนิยมอันมีบรรดาจอมพลและพลเอกเป็นผู้นำ”) ได้ประกาศ “รัฐนิยม” ให้เปลี่ยนนามประเทศจาก “สยาม” เป็น “ประเทศไทย และ Siam เป็น Thailand” โดยให้เหตุผลด้วยหลักการของ “ลัทธิเชื้อชาตินิยม” ว่า “รัฐบาลเห็นสมควรถือเป็นรัฐนิยมให้ใช้ชื่อประเทศให้ต้องตามชื่อเชื้อชาติและความนิยมของประชาชน”

2.

ภายหลังการเปลี่ยนนามประเทศดังกล่าว รัฐบาลในสมัยนั้น ยังได้ดำเนินการทั้งทางตรงและทางอ้อมให้มีการเปลี่ยนแปลงนามและชื่อต่างๆ อีกดังนี้

2.1---เปลี่ยนแปลงแก้ไข “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม” เป็น “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” โดยขอมติจากสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ 3 ตุลาคม 2482

2.2---เปลี่ยนเนื้อร้องของ “เพลงชาติ” ซึ่งขุนวิจิตรมาตราแต่งไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2477

ซึ่งมีคำขึ้นต้นว่า

“แผ่นดินสยามนามประเทืองว่าเมืองทอง
ไทยเข้าครองตั้งประเทศเขตแดนสง่า”

และมีคำลงท้ายว่า

“เอาเลือดล้างให้สิ้นแผ่นดินของไทย

สถาปนาสยามให้เกิดไทย ไชโย”

ให้กลายเป็นเนื้อร้องของ “กองทัพบก” (โดยหลวงสารานุประพันธ์ คนสนิทของจอมพล ป.

เมื่อ 10 ธันวาคม 2482)

ซึ่งมีคำขึ้นต้นว่า

“ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย

เป็นประชารัฐ ไผทของไทยทุกส่วน”

และมีคำลงท้ายว่า

“สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี

เถลิงประเทศไทยทวีมีชัย ไซโย”

2.3---เปลี่ยนและตัดเนื้อร้องกับทำนอง “เพลงสรรเสริญพระบารมี” เมื่อ 26 เมษายน 2483 ให้สั้นลงเหลือเพียง “สังเขป” ดังนี้

“ข้ารพทเจ้า

เอามโนและศิระกราน

นบพระภูมิบาล

บรมกษัตริย์ไทย

ขอบันดาล

ธ ประสงค์ใด

จงสฤษดิ์ดั่ง

หวังวรหฤทัย

ดูจะถวายชัย

ไซโย”

ทั้งนี้ โดยตัดตอนกลางออก คือ

“เอกบรมจักริน

พระสยามินทร์

พระยศยิ่งยง

เย็นศิระเพราะพระบริบาล

ผลพระคุณ ธ รักษา

ปวงประชาเป็นสุขสานต์”

เนื้อและทำนอง “สังเขป” นี้ใช้อยู่ได้ 5 ปี และเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 เสด็จกลับจากสวิตเซอร์แลนด์ตอนสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อ 5 ธันวาคม 2488 และโดยที่ “ระบอบอำมาตยาธิปไตย/อำนาจนิยม-อันมีบรรดาจอมพลและพลเอกเป็นผู้นำ” ต้องตกจากอำนาจไป (ชั่วคราว) ทำนองและเนื้อร้องสมบูรณก็ถูกนำกลับมาใช้ใหม่

2.4---ทำให้มีการเปลี่ยนนาม “พระสยามเทวาธิราช” เป็น “พระไทยเทวาธิราช” นามของเทพพิทักษ์กรุงสยามนี้ สามารถเปลี่ยนกลับมาได้ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับข้อความข้างต้น ทั้งยังเป็นนามที่มีได้มีการเขียนบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในประกาศกฎหมายอย่างเป็นทางการใดๆ จึงทำให้เปลี่ยนกลับได้โดยง่าย (ต่างกับนามของประเทศข้างต้น) อนึ่ง เนื่องจากในสมัยนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 8 ยังทรงพระเยาว์ ดังนั้น จึงยังไม่มีผู้ใดดำรงตำแหน่ง “สยามมกุฎราชกุมาร” เราจึงไม่มีตัวอย่างทางประวัติศาสตร์ของการเปลี่ยนเป็น “ไทยมกุฎราชกุมาร” แต่อย่างใด

2.5---ทำให้มีการเปลี่ยนนามของ “สยามสมาคม” และ The Siam Society เป็นไปอย่างประดักประเดิดว่า “สมาคมค้นวิชาแห่งประเทศไทย” หรือ The Thailand Research Society อยู่ 5 ปีระหว่าง พ.ศ. 2485-2489 (1942-1946) “สยามสมาคม” เปลี่ยนกลับมาได้ก็ด้วยคำอธิบายเช่นเดียวกับกรณีของ “พระสยาม(ไทย)เทวาธิราช”

2.6---นอกจากนี้ รัฐบาลสมัยนั้นยังสามารถทำให้มีการเปลี่ยนชื่อบริษัทขนาดใหญ่ๆ เช่น “สยามกัมมาจล” เป็น “ธนาคารไทยพาณิชย์” เปลี่ยนจากภาษาอังกฤษว่า The Siam Commercial Bank เป็น The Thai Commercial Bank เมื่อ 27 มกราคม 2482 (มกราคมสมัยนั้น ถือเป็นเดือน 10 ยังไม่ใช่เดือนแรกของปีปฏิทิน จนกระทั่ง พ.ศ. 2484)

กรณีของธนาคารนี้จะแปลกกว่ากรณีอื่นๆ คือ เมื่อ “ระบอบอำมาตยาธิปไตย/อำนาจนิยม” ไม่ได้เป็นรัฐบาลช่วงระยะเวลาหนึ่ง ก็มีการเปลี่ยนกลับ แต่เปลี่ยนกลับแบบ “พันทาง/ลูกผสม” (พ.ศ. 2489) คือเปลี่ยนเฉพาะในภาษาอังกฤษ ไม่เปลี่ยนในภาษาไทย ดังนั้น นามปัจจุบัน คือ “ธนาคารไทยพาณิชย์/The Siam Commercial Bank” ซึ่งเป็น “พันทาง/ลูกผสม” คล้ายๆกับกรณีของ “บริษัทปูนซิเมนต์ไทย” ที่ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “The Siam Cement” และเคยเปลี่ยนเป็น “The Thai Cement” (พ.ศ.2482 แล้วก็เปลี่ยนกลับอีกใน พ.ศ. 2489)

2.7---อนึ่ง ควรแทรกไว้ในที่นี้ด้วยว่า “ระบอบอำมาตยาธิปไตย/อำนาจนิยมอันมีบรรดาจอมพลและพลเอกเป็นผู้นำ” กลุ่มเดียวกันนี้ ก็ได้เปลี่ยนนามของ “มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง” ซึ่งมีชื่อภาษาอังกฤษว่า The University of Moral and Political Sciences (UMPS) เป็น (สั้นๆเฉยๆ) ว่า “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” หรือ Thammasat University (TU) เมื่อปี พ.ศ. 2495 แล้วตั้งจอมพล ป. พิบูลสงคราม (นรม. สมัยนั้น) เป็นอธิการบดี (แทนผู้ประศาสน์การปรีดี พนมยงค์ และเมื่อจอมพลสฤษดิ์ อนุรักษ์์ ธาระรัตทำการรัฐประหารยึดอำนาจจอมพล ป. ก็มีการตั้งจอมพลถนอม กิตติขจร เข้าเป็นอธิการบดีแทนอีกด้วย)

มธ. ถูกออก พ.ร.บ. ตราตั้งไว้กับชื่อใหม่ เช่นเดียวกับนาม “ประเทศไทย” หรือ Thailand ที่มี “รัฐธรรมนูญ” ฉบับแล้วฉบับเล่าที่ร่างกันตามๆมาโดย “เนติบริกรและรัฐศาสตร์บริกร” ที่ปฏิบัติหน้าที่รับงานมาจาก “ระบอบอำมาตยาธิปไตย/อำนาจนิยมอันมีบรรดาจอมพลและพลเอกเป็นผู้นำ” ตราและตรึงไว้ไม่ให้กลับไปใช้นาม “สยาม” หรือ Siam เช่นกัน

3.

หากจะวิเคราะห์เรื่องของนามนี้ ทั้งจากทางด้านวิชาการและทางด้านประวัติศาสตร์ จะเห็นได้ว่าเหตุผลที่รัฐบาลในสมัยนั้น ยกขึ้นมาอ้างว่าด้วยเชื้อชาตินั้น ไม่ถูกต้องตาม “ความเป็นจริง” และ “ข้อมูล” ทั้งนี้เพราะ “ประชาชน” ที่ประกอบกันขึ้นเป็น “พลเมืองของประเทศเรา” นั้น มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา และอัตลักษณ์ วัฒนธรรม มีทั้งไทย ลาว คนเมือง คนอีสาน มอญ เขมร กูย แต่จิว กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน ไทหล่า จาม ชาว มลายู ชาโก มอแกน ทมิฬ เปอร์เซีย อาหรับ ฮ่อ พวน ไทดำ ผู้ไท ขิ่น เวียดนาม ลัวะ ม้ง เย้า กะเหรี่ยง ปะหล่อง มูเซอร์ อะข่า ขะมุ มลาบรี ของ ญู กูร์ ฝรั่งเศส (ชาติต่างๆ) แวก (ชาติต่างๆ) ลูกผสม/ลูกครึ่งต่างๆอีกมากมายกว่า 50 ชาติพันธุ์ ฯลฯ ฯลฯ

4.

การเปลี่ยนนาม “สยาม” เป็น “ไทย” ครั้งนั้นได้สร้าง “ความสับสน” ระหว่างสิ่งที่เรียกว่า “ผู้คน/ประชาชน” กับสิ่งที่ป็นนามของ “ดินแดน/ประเทศ” (peoples and land) ตัวอย่างที่พบเห็นเข้าใจผิดอยู่เป็นประจำ คือ Taiwan หรือ Thailand หรือ ไม่ก็ทำให้นามอันเป็น “สิริมงคล” เช่น สยาม หรือ Siam กลายเป็น “อัปมงคล” ด้วยการที่นักวิชาการสกุล “เชื้อ-ชาตินิยม/อำมาตยาธิปไตย” ลากการตีความและตัวสะกดเป็น “สยาม” (ศ.ศาลา) ที่แปลว่า “ดำหรือคล้ำ” หรือตีความไปไกลกว่าเป็น “ทาส” พร้อมทั้งกล่าวหาว่าเป็นคำที่ “ของ/เขมร” ตั้งไว้ให้ก่อนสมัยกรุงสุโขทัย

แต่ทว่า คำว่า “สยาม” หรือ Siam นั้น เป็นคำโบราณเก่าแก่มา อาจจะมีมากกว่า 1 พันปี (ก่อนตั้งกรุงสุโขทัย/อยุธยา/ล้านนา/ล้านช้าง ดังนั้นคำว่า “สยาม” ก็เก่าแก่กว่าสถาบันกษัตริย์หรือ “ระบอบราชาธิปไตย/สมบูรณาญาสิทธิราชย์” ที่เพิ่งสถาปนาขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5) ด้วยซ้ำไป และมีการนิยมใช้ออกเสียงเรียกนามนี้ต่างกันไป ดังเช่น

- 4.1--ไท (ที่ไม่มี ย.ยักษ) กับลาว ออกเสียงว่า “ซำ หรือ ซัม” แปลว่าดินที่มีน้ำ
- 4.2--ไทย (ย.ยักษ) ออกเสียงว่า “สยาม”
- 4.3--มอญ ออกเสียงว่า “เซ็ม”
- 4.4--เขมรออกว่า “เสียม/เซียม”
- 4.5--มลายูออกเสียงว่า “เสียม/เซียม”
- 4.6--พม่าออกเสียงว่า “ฉาน/ชาน”

4.7--จีนตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ้องและราชวงศ์หมิง ก็เรียดินแดนของเราว่า “เสียน” หรือ “เสียม”
ดังนั้นในพระราชสารจากปักกิ่งก็จะเรียกเราว่า “เสียมลื้อ”

4.8--เมื่อฝรั่งเศสวันตกเข้ามา ก็รับคำนี้ไปจากมอญและมลายู ออกเสียงกันต่างๆ นานา แต่ที่รับรองกัน
เป็นสากลมาหลายร้อยปี ก็คือคำว่า Siam นั่นเอง

ดังนั้น เราจะต้องไม่ “สับสน” ระหว่าง “ดินแดน/ประเทศ” land กับ “ผู้คน/ประชาชน”
peoples อันหลากหลายที่อาศัยอยู่ในบ้านในเมืองนี้

5.

ความสับสนดังกล่าว ยังมีผลในการทำลายประเพณีอันดีงามของนาม “ประเทศ” อันเก่าแก่
และสง่างามของเรา กล่าวคือนามประเทศของเรา คำว่า Thai แล้วลงท้ายด้วย land นั้นดูเหมือนเป็น
“ห้วงมุกท้ายมังกร” และ “ตามกันฝรั่ง” ดังจะเห็นว่า นามประเทศที่ลงท้ายด้วย land จะมีส่วนใหญ่ก็
ในทวีปยุโรปเจ้าอาณานิคมเท่านั้น (ประเทศเหล่านั้นมีปัญหาเรื่องของ “ลัทธิชาตินิยม” Nationalism
ที่กลายพันธุ์เป็น “เชื้อชาตินิยม” Racism หรือไม่ “ความรักชาติ” ถูกบิดเบือนให้กลายเป็น “ความ
คลั่งชาติ” บ้างก็มี) ประเทศเหล่านั้น ที่ลงท้ายด้วย land ก็มี เช่น

--ในทวีปยุโรป Poland, Switzerland, England, Scotland, Ireland, Finland, Netherlands ฯลฯ

--ในทวีปอเมริกา ไม่มีเลย

--ในทวีปแอฟริกา มี Swaziland ประเทศเดียว (อดีตอาณานิคมอังกฤษ)

--ในทวีปออสเตรเลียก็มี New Zealand ประเทศเดียว เช่นกัน (อดีตอาณานิคมอังกฤษ)

--และในทวีปเอเชียมี Thailand ประเทศเดียว ทำให้ดูเหมือนว่าประเทศของเราเพิ่ง “เกิดใหม่” และ/
หรือเป็น “อดีตอาณานิคม” เพิ่งได้ “เอกราช” จากฝรั่ง

6.

แม้จะมีปัญหาผิดฝาผิดตัวทางข้อมูล (ความเป็นจริง) ทางประวัติศาสตร์ ความลึกลับ ความ
ประดักประเดิดดังกล่าวข้างต้น ทำอะไร ? รัฐบาลสมัยนั้นและรัฐบาลสมัยต่อมาของ “ระบอบอำ
มาตยาธิปไตย/อำนาจนิยมอันมีบรรดาจอมพลและพลเอกเป็นผู้นำ” (รวมฝ่ายพลเรือน/ตุลาการด้วย)
จึงทั้ง “เปลี่ยน” นามและหรือไม่ก็ทั้ง “รักษา” นามนี้ของ “ประเทศไทย” และ Thailand เอาไว้
คำตอบก็คือ

(หนึ่ง) การเมืองภายในและภายนอกประเทศ

(สอง) วาระซ่อนเร้นทางการเมือง

ในข้อที่หนึ่งว่าด้วยการเมืองภายในและภายนอกนั้น กล่าวย่อๆ ได้ว่าเมื่อ “คณะราษฎร” ยึด
อำนาจปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 จากรัฐบาลของระบอบราชาธิปไตย (รัชกาลที่ 7) ได้
แล้วนั้น รัฐบาลใหม่มีเจตจำนงที่จะสถาปนา “ระบอบประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญ” ขึ้น แต่ก็

ประสบปัญหา “ความไม่มั่นคงทางการเมือง” อย่างยิ่ง มีทั้งสิ่งที่เรียกว่าการรัฐประหารซ้ำ/ซ้อนอยู่ตลอดเวลา

(ดังจะเห็นได้จากการรัฐประหาร “ซ้อน” โดยรัฐสภา 1 เมษายน 2475 การรัฐประหาร “ซ้ำ” 20 มิถุนายน 2476 และ “ความพยายามที่จะทำรัฐประหารซ้อน” ที่กลายเป็น “กบฏบวรเดช” ตุลาคม 2476 ที่ความขัดแย้งได้กลายเป็นสาเหตุให้พระปกเกล้าฯ รัชกาลที่ 7 ต้องสละราชสมบัติในปีต่อมา และ “ลี้ภัยการเมือง” อยู่ในอังกฤษจนถึงสิ้นพระชนม์ชีพ)

ดังนั้นปีกขาของ “คณะราษฎร” ซึ่งนำโดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงเสนอนโยบาย “ลัทธิชาตินิยม” ที่มีรูปแบบและแกนกลางอยู่ที่ “อำมาตยาธิปไตย” แต่จะอ้างและอิงกับสิ่งที่เรียกว่า “ประชาชาตินิยม” ที่ทำให้ปีกซ้ายของ “คณะราษฎร” เอง ก็รับได้ในระดับหนึ่ง ก่อนที่จะมาแตกหักกันในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง

ผลที่สุดแล้ว “ลัทธิชาตินิยม” รูปแบบนี้ ก็กลายพันธุ์เป็น “ระบอบอำมาตยาธิปไตย/อำนาจนิยมอันมีบรรดาจอมพลและพลเอกเป็นผู้นำ” นอกจากนี้ “ลัทธิอำมาตยาชาตินิยม” ดังกล่าว ก็ก่อตัวขึ้นในบริบทของการเมืองภายนอก ที่ลัทธินาซี/ฟาสซิสต์ กำลังผงาดขึ้นมาในเยอรมนี (ของฮิตเลอร์) อิตาลี (ของมุสโสลินี) และญี่ปุ่น (ของจักรพรรดิฮิโรฮิโตะและนายพลโตโจ) และรัฐบาลไทยสมัยนั้น ก็ดำเนินนโยบายการต่างประเทศ “ดูไปตามลม” ที่จะนำไปสู่การเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นในบั้นปลาย

กล่าวโดยย่ออีกครั้ง ก็คือว่า “วาระซ่อนเร้น” ในการดำเนินนโยบายดังกล่าว รวมทั้งการเปลี่ยนนามประเทศจาก “สยาม” เป็น “ไทย” จาก Siam เป็น Thailand ก็คือมาตรการที่จะต่อสู้กับ “คณะเจ้า” และ “ระบอบราชาธิปไตย” ที่มีอุดมการณ์หลักของ “ราชาชาตินิยม” ที่แม้จะสูญเสียอำนาจไป (ชั่วคราว) แต่ก็สามารถทำให้ “คณะราษฎร” ขาดความมั่นคงทางการเมืองได้

ในขณะที่เดียวกันว่า “วาระซ่อนเร้น” ของการยกย่องเชิดชู “ความเป็นไทย” “ชนชาติไทย” “เผ่าไทย” ก็คือการตอกย้ำอัตลักษณ์ “ไทย” ที่สามารถ “กดทับ” อัตลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ หรือชาติพันธุ์อื่นๆอันหลากหลายไปด้วยในตัวไม่ว่าจะเป็น ลาว คนเมือง คนอีสาน มอญ เขมร กูย แต่จิ๋ว กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน ไทหล้า จาม ขวา มลายู ชาวกูย มอแกน ทมิฬ เปอร์เซีย อาหรับ ฮ่อ พวน ไทดำ ผู้ไท จีน เวียดนาม ลัวะ ม้ง เย้า กะเหรี่ยง ปะหล่อง มูเซอร์ อะข่า ขะมุ มลาบรี ของญากูร์ฝรั่ง (ชาติต่างๆ) แยก (ชาติต่างๆ) ลูกผสม/ลูกครึ่งต่างๆอีกมากมายกว่า 50 ชาติพันธุ์

ในกรณีนี้ ดูเหมือนว่าผู้ที่จะถูกกระทบอย่างหนักคือ “กลุ่มพืจีน” ที่มีความสัมพันธ์และผลประโยชน์ร่วมอันดีเป็นเวลาช้านานกับ “คณะเจ้า” (เข้าทำนองคำพังเพยสำหรับบุคคลแห่งบารมีที่ว่า “ปีจอ วันจันทร์ เดือนเจ็ด ลูกเจ้า หลานเจ้า”) ในยุคดังกล่าวและยุคต่อมาของการต่อต้านคอมมิวนิสต์ ชาวจีน (หรือคนไทยเชื้อสายจีน) จะถูกมาตรการและการปฏิบัติที่กดทับและกีดกันทั้งทางด้านกฎหมาย เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ นานา แต่ประวัติศาสตร์ไทยก็ “วากวน” และ irony ยิ่งนัก กล่าวคือผู้ก่อการ 2475 จำนวนไม่น้อยเลย รวมทั้งชนชั้นสูงชนชั้นปกครองไทย ต่างก็มีเชื้อสายจีน (หรือไม่กี่ประเภทลูกผสม “จปด.” หรือ “จปม.”) แต่เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง

เศรษฐกิจและสังคมของตน ก็ต้องเล่นบท “รักเมืองไทย-ชูชาติไทย” และ “กดทับ-ปิดบัง-ซ่อน-แอบอัตลักษณ์” ของตนอย่างสุดๆ

7.

นโยบาย “ลัทธิอำมาตยาชาตินิยม” ดังกล่าวนี้นั้น แม้จะดูอ่อนๆ เป็นเรื่องของนามธรรม เป็นเรื่องของวัฒนธรรมในระยะแรก แต่ในที่สุดก็ “พัฒนา” ไปสู่ความแข็งกร้าวและรุนแรงที่ไม่สามารถจะ “กู่ให้กลับ” มาได้ กลายเป็น “คลั่งชาติ” และ “ลัทธิขยายดินแดน” Irredentism ที่ทั้งผู้นำในระบอบดังกล่าวปลุกกระดมว่าเป็น “มหาอาณาจักรไทย” (Pan-Thai-ism ตัวสะกดภาษาไทยสมัยนั้น ซึ่งอยู่ในช่วงเดียวกันกับ Pan Germanism อันเป็นปรากฏการณ์ในเยอรมนีและยุโรปซึ่งได้กลายเป็นสาเหตุของสงครามโลกครั้งที่สอง) ระบอบดังกล่าวแอบ-อิง-และอ้าง “ลัทธิประชาชาตินิยม” สามารถปลุกกระดมให้นักเรียนนิสิตนักศึกษาประชาชนชั้นกลางลุกขึ้นมาเดินขบวนสนับสนุนรัฐบาล และในที่สุดกองทัพไทยก็บุกเข้าไปยึดครองดินแดนและผู้คนที่อยู่ภายใต้อำนาคนิคมฝรั่ง ดังกรณีทางประวัติศาสตร์ดังนี้

7.1--ยึดดินแดนจากอินโดจีนของฝรั่งเศส (กัมพูชาและลาว) เมื่อปี พ.ศ. 2483 หลังการเปลี่ยนนามประเทศเพียง 1 ปี (ยึดได้มาด้วยการสู้รบกับฝรั่งเศสและการไกล่เกลี่ยเข้าข้างไทยของญี่ปุ่น) รวมทั้งยึดดินแดนจากอาณานิคมของอังกฤษ โดยกองทัพญี่ปุ่นช่วยหนุนหลังปี 2485 รวมทั้งหมดดังนี้

7.2--ยึดเสียมราฐ แล้วเปลี่ยนนามเป็น “จังหวัดพิบูลสงคราม”

7.3--ยึดพระตะบองและศรีโสภณ (ให้นายควง อภัยวงศ์รับมอบคืน ใช้นชื่อเดิม)

7.4--ยึดนครจำปาสักดี (จำปาสักในลาว ใช้นชื่อเดิม แต่สะกดให้เป็นไทย)

7.5--ยึดไชยะบุรี (แล้วเปลี่ยนนามเป็นจังหวัดลานช้าง-ไม่มีไม้โท)

7.6--ยึดเมืองเชียงตุงและเมืองพาน (ในพม่า) แล้วเปลี่ยนนามเป็น “สทรัฐไทยเดิม”

7/7--ยึดกัณฑ์ ตังถานู เคะหะ ปะลิส (ในมลายู) แล้วเรียกเสียใหม่ให้เป็นไทยว่า “สี่รัฐมลายู”

อนึ่ง ในบรรดาดินแดนที่รัฐบาลไทยได้เข้ายึดครองนั้น ยังได้มีการตอบแทนผู้ร่วมงานของกรม. (ป. พิบูลสงคราม) ด้วยการนำบรรดาศักดิ์ของคณะทหารและรัฐมนตรีร่วมไปตั้งเป็นชื่อ “อำเภอ” ต่างๆ ที่ได้ยึดครองมา เช่น

ในกัมพูชา จังหวัดพิบูลสงคราม (ที่เปลี่ยนมาจาก “เสียมราฐ” หรือ “เสียมราชู” นั้น ให้มี “อำเภอไพรระย่อเดช” (ตัวสะกดสมัยนั้น) ให้มี “อำเภอเกรียงศักดิ์พิชิต” เพื่อเป็นเกียรติต่อ นายทหารผู้ร่วมงานกับจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับให้มี “อำเภอสินธุสงครามชัย” เพื่อเป็นเกียรติ

ต่อพลเรือตรี หลวงสินธุสงครามชัย (สินธุ กมลนาวิน) ผู้บัญชาการทหารเรือ และ รมต. กระทรวง
ธรรมการ

ใน “จังหวัดพระตะบอง” ให้มี “อำเภอพรหมโยธี” เพื่อเป็นเกียรติต่อ “นายพันเอก หลวงพรหมโยธี (มังกร พรหมโยธี)” รมช. กลาโหมควบตำแหน่งรอง ผบ. สส. และให้มี “อำเภออรัญเทวเดช” แถมยังมี “ตำบลอรัญ” กับ “ตำบลเทวเดช” อีกด้วย เพื่อเป็นเกียรติต่อ “นายนาวาอากาศเอก หลวงอรรถเทวเดช ผู้บัญชาการทหารอากาศ”

และในเมืองศรีโสภณ (ศรีโสภณ) อันเป็นเมืองสำคัญตรงทางแยกที่จะไปเสียมราฐหรือไปพระตะบองนั้น ก็ให้ตั้งชื่อ “ตำบล” ต่างๆ เพื่อเป็นเกียรติต่อ “ลัทธิชาตินิยมไทย” หรือ “มหาอาณาจักรไทย” เช่น “ตำบลเกียรติทานไทย ไทยชนะ นิยมไทย ราสตร์บำรุง” (ชื่อสุดท้ายนี้ น่าจะหมายถึง “คณะราษฎร” นั่นเอง)

ส่วนในลาว ใน “จังหวัดนครจำปาศักดิ์” ที่ได้มาก็ให้มี “อำเภอเมืองวรรณไวทยาการ” เพื่อเป็นเกียรติต่อหม่อมเจ้าวรรณไวทยาการ วรรณ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี (ต่อมาก็คือ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ภายหลังเป็นรองนายกรัฐมนตรี และอธิการบดี มธ.)

และใน “จังหวัดลานช้าง” ตรงข้ามกับหลวงพระบาง ให้มี “อำเภอห่านสงคราม” เพื่อเป็นเกียรติต่อหลวงห่านสงคราม และให้มี “อำเภอคูลเดชจรัส” เพื่อเป็นเกียรติต่อ “นายพันตำรวจเอก หลวงอคูลเดชจรัส (มิ่ง พึ่งพระคุณ)” อธิบดีกรมตำรวจและ รมช. มหาไไทย ฯลฯ

ขอให้สังเกตว่า การขนานนามในดินแดนใหม่นี้ ส่วนใหญ่จะใช้บรรดาศักดิ์ของนายทหารบก/เรือ/อากาศทั้งสิ้น จะมีข้อยกเว้นก็ในกรณีของ ม.จ. วรรณไวทยาการ และน่าสังเกตว่าไม่มีจากทางฝ่ายข้าราชการพลเรือนหรือกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นหลวงประดิษฐ์มนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) หรือหลวงวิจิตรวาทการ (ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนนามประเทศ และเป็นผู้ประพันธ์วรรณกรรม “ปลุกใจ” ทั้งหลายของ “มหาอาณาจักรไทย” ในสมัยนั้น)

ดินแดนและผู้คนเหล่านี้ รัฐบาลไทยได้ส่งข้าราชการเข้าไปปกครองอยู่ระหว่าง 3-5 ปี แต่ต้องส่งคืนไปภายหลังที่ญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่สองเมื่อ พ.ศ. 2488 เราคงนึกกันไม่ออกว่าประเทศของเราจะเป็นอย่างไรในปัจจุบันนี้ คือ พ.ศ. 2550 นี้ (ที่เราเต็มไปด้วยปัญหาของ “สมานฉันท์” และ “ชายแดนจังหวัดภาคใต้”) หากญี่ปุ่นชนะสงครามครั้งนั้น และดินแดนตั้งแต่ “เสียมราฐ พระตะบอง ศรีโสภณ จำปาศักดิ์ ไชยะบุรี เชียงตุง เมืองพาน ตลอดจนกั้นตัน ตรังกานู เคะห์ และปะลิส” ยังคงขึ้นอยู่ในการยึดครองของ “ประเทศไทย” และ Thailand

8.

สรุป นามประเทศของเราทั้ง “สยาม” และ “ไทย” เป็นเรื่องใหญ่โตมโหฬาร มีเส้นทางเดินมายาวไกล ยอกย้อน ซับซ้อน และสับสน มีทั้ง “วาระซ่อนเร้น” ที่เป็น “การเมือง” ทั้งที่เป็น “ราชาชาตินิยม” “อำมาตยาชาตินิยม (ที่ต่างก็มักอ้าง “ประชาชาตินิยม”)” มีทั้งการนำมาใช้โดยอาจจะ

บริสุทธิใจ กับการบิดเบือนเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของหมู่คณะของตน ในบางครั้งสร้าง ปัญหาในระดับนานาชาติขึ้นได้อย่างเช่นในกรณีดินแดนประเทศข้างเคียง และในบางครั้งคำว่า “ไทย” ก็ถูก “ระบอบอำมาตยาธิปไตย/อำนาจนิยมฯ” รวมทั้งวาทกรรม “ราชาชาตินิยม”) นำมาใช้ เป็นเครื่องมือและข้ออ้างในการปราบปรามผู้คน/ประชาชนภายในประเทศด้วยกัน ดังเช่นในกรณี ของรัฐประหาร 6 ตุลาคม 2519 หรือ กรณีของพฤษภาประชาธรรม 2535 (ไม่ใช่ทมิฬ) และ/หรือ กรณีของ “กรือเซะและตากใบ”

ในฐานะนามของประเทศ (ดินแดน หรือ land) เรามีความจำเป็นที่จะต้องเลือกระหว่าง “สยาม” หรือ “ไทย” คงไม่มี “นาม” ไหนตายตัวหรือดีที่สุด แต่ “นาม” นั้นก็เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง บางครั้งเป็นเรื่อง “คอขาดบาดตาย” ดังที่เราได้เห็นมาแล้วในประวัติของการเปลี่ยนนามนี้ 68 ปีที่ผ่านมา

รัฐธรรมนูญฉบับ (ที่สอง) วันที่ 10 ธันวาคม 2475 ซึ่งถือได้ว่าเป็น “ฉบับปรองดอง” ระหว่าง “คณะราษฎร” กับ “คณะเจ้า” ก็ใช้นามประเทศว่า “สยาม” และในการร่างรัฐธรรมนูญอีก หลายครั้ง แม้ว่านาม “สยาม” จะถูกยกเลิกไป ผู้ร่างรัฐธรรมนูญ ก็เคยอภิปรายในประเด็นที่จะ เปลี่ยนนามประเทศเป็น “สยาม” อีก เช่น ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2492 และฉบับ 2511

ดังนั้น ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 ที่กำลังร่างกันอยู่นี้ หรือฉบับอื่นๆ ที่จะต้องร่างกัน ต่อไปตราบท่าที่ประเทศชาติของเราซึ่งไม่มี “ระบอบประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญ” อย่างแท้จริง การจะกลับไปใช้นามว่า “สยาม” และ Siam ก็จะเป็นการ “กลับบ้านคืนรัง” ที่เหมาะสมกับกาลและเทศะ และดูจะเป็นสิริมงคลยิ่ง

และดังนั้นอีกเช่นกัน เพื่อให้สอดคล้องกับ “ความเป็นจริงและความถูกต้อง” ทางเชื้อชาติ ภาษาและอัตลักษณ์วัฒนธรรม และตรงตาม “ข้อมูล” ทางประวัติศาสตร์ จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะ ให้นำนามประเทศว่า “สยาม” ในภาษาไทย และ Siam ในภาษาอังกฤษสืบไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้อง กับ “หลักการของความปรองดอง สามัคคี สมานฉันท์ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ กับการยอมรับ ในความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา และอัตลักษณ์วัฒนธรรม กับประโยชน์สุขของประเทศชาติ และประชาชน”

9.

ท้ายที่สุด เชื่อหรือไม่ว่าการเปลี่ยนนามประเทศ ที่เป็นเรื่องใหญ่เรื่องโต คาราคาซังกันมา เป็นเวลานานกว่าถึงศตวรรษนี้ กรรม ชุติที่ทำให้เปลี่ยนนามดังกล่าว ได้นำเรื่องนี้เข้าประชุมเมื่อ 8 พฤษภาคม 2482 โดยให้อยู่ใน “วาระจร” (สมัยนั้นใช้คำว่า “เรื่องจร” ในด้านหนึ่งทำให้ดูเหมือน ไม่ใช่เรื่องสลักสำคัญใดๆ แต่ในอีกด้านหนึ่งก็อาจจะเป็น “ยุทธวิธี” จัดวาระหรือเรื่องประชุม ที่ทำให้ผู้เข้าร่วมไม่สามารถทราบล่วงหน้าได้ และมักจะถูกนำไปเป็น “สุดท้าย” เมื่อองค์ประชุมเริ่มจะ เมื่อล้ากับต้องการให้จบการประชุมนั้นๆเสีย)

ในวันนั้น (8 พฤษภาคม 2482) ในการประชุม ครม. ผู้เข้าร่วมประชุม 21 ท่าน ขาดประชุม 5 ท่าน มีอาทิ เช่น

--นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม นรม. และควบตำแหน่ง รมต. กลาโหมกับมหาดไทยด้วย (ชื่อสกุลเดิมว่า “แปลก จิตตะสังกะ” ได้บรรดาศักดิ์เป็น “หลวงพิบูลสงคราม” เมื่อสร้างกระแสการเมืองของการเปลี่ยนชื่อและนาม ได้เปลี่ยนไปใช้ชื่อและสกุลว่า “แปลก พิบูลสงคราม” ต่อมา มียศเป็นจอมพล และเริ่มธรรมเนียมการใช้ชื่อย่อว่า “ป. พิบูลสงคราม” โปรดสังเกตการนำบรรดาศักดิ์มาเป็นสกุล)

--หลวงประดิษฐมนูธรรม รมต. คลัง

(ชื่อและสกุลเดิม “ปรีดี พนมยงค์” ได้บรรดาศักดิ์เป็นหลวงประดิษฐมนูธรรม เมื่อมีกระแสการเมืองของการเปลี่ยนชื่อและนาม ได้กลับไปใช้ชื่อปรีดี พนมยงค์ตามเดิม และไม่เอาบรรดาศักดิ์มาเป็นสกุล)

--หลวงวิจิตรวาทการ รมต. (ลอย/ไม่ได้อำนาจการกระทรวง)

(ชื่อ/สกุลเดิม “กิมเหลียง วัฒนปฤดา” ได้บรรดาศักดิ์เป็น “หลวงวิจิตรวาทการ” เมื่อร่วมสร้างกระแสการเมืองเปลี่ยนชื่อและนาม ได้เปลี่ยนไปใช้ชื่อและสกุลว่า “วิจิตร วิจิตรวาทการ” โดยเอาบรรดาศักดิ์มาเป็นสกุล แต่ภายหลังก็กลับไปใช้ “หลวงวิจิตรวาทการ” อีก)

--นายนาวาเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ รมต. ยุติธรรม

(ชื่อ/สกุลเดิม “ถวัลย์ ธารีสวัสดิ์” ได้บรรดาศักดิ์เป็นหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ในระหว่างกระแสการเมืองเปลี่ยนชื่อ/สกุลได้หันไปใช้ว่า “ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์” แล้วกลับไปใช้ “หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์” อีก)

โปรดสังเกตว่า ครม. ชุดนี้ ไม่เพียงแต่เปลี่ยนนามประเทศ ชื่อและนามอื่นๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการเปลี่ยนชื่อและนามสกุลของตนเองกลับไปกลับมาหลายต่อหลายครั้งด้วย ซึ่งน่าจะสะท้อนปัญหาของจิตวิทยาทางการเมืองของชนชั้นนำใหม่นี้ได้เป็นอย่างดี)

ในวันเดียวกันดังกล่าวนี้ หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ รมต. ยุติธรรม ได้อภิปรายด้วยทัศนวิสัยที่กว้างไกลไว้อย่างน่าสนใจว่า

“ในแง่นโยบายการปกครอง เราคงลำบากใจบางอย่าง คนในสยามมีหลายชาติ เวลาที่เรารักใคร่สยาม ถึงคราวเราพูดอะไร จะให้กินความส่วนรวมแล้ว ก็ใช้ว่า “สยาม” เขาอาจจะน้อยใจได้ ถ้าเราเลิกใช้ “สยาม” ใช้แต่ “ไทย” จะเกิดความรู้สึกว่า เขาพวกชาติอื่นออก เพราะไม่ใช่ไทย พวกปัตตานีก็ไม่ใช่ไทย ถ้าเราเรียกว่า “สยาม” ก็รวมพวกปัตตานีด้วย เขาก็พอใจ ถ้าเปลี่ยนไปอาจไม่พูด พวกนี้มารวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้”

หมายเหตุ ท่านที่สนใจจะ “กู้” นามสยามประเทศ และ Siam โปรดลงนามเรียกร้องในเว็บ

<http://www.petitiononline.com/siam2007/petition.html>